

Økologisk mat i offentlige anskaffelser

Kristin Bredrup

Jurist, førstekonsulent

Allerede kontrakt?

- Hvilke muligheter finnes i dag?
- Hvordan sørge for økologisk mat?
- Framtidige muligheter
- Oppfølging

Hvorfor har vi reglene?

- Gjennomføring av et indre marked i EØS-området
- Sikre fornuftig bruk av det offentlige ressurser
- Markedsutvikling
- Sikre tillit til at det offentlige tildeler sine kontrakter etter objektive kriterier

Lov og forskrift offentlige anskaffelser

LOVPÅLAGT

• Lov om offentlige anskaffelser av 16. juli 1999 nr. 69

- **§6 Livssyklus kostnader, universell utforming og miljø**
Statlige, kommunale og fylkeskommunale myndigheter.....skal under planleggingen av den enkelte anskaffelse ta hensyn til livssyklus kostnader, universell utforming og miljømessige konsekvenser av anskaffelsen.

• Forskrift om offentlige anskaffelser 7. april 2006

- **§ 8-3 Krav til ytelsen**
Anskaffelsen bør spesifiseres ved en behovsspesifikasjon eller angivelse av funksjonskrav. Det skal så langt det er mulig stilles konkrete miljøkrav til produktets ytelse eller funksjon.....

Difi pressemedie

 Difi
Direktoratet for
forvaltning og IKT

Anskaffelser • Forvaltningskunnskap • IKT samordning • Brukarretting • Ledelse og kompetanseutvikling • Om Difi

[Difi.no](#) > [Om Difi](#) > [For pressen](#) > [Det offentlige kan kreve økologisk](#)

Det offentlige kan kreve økologisk

Det er fullt mulig å kreve økologisk mat og samtidig overholde lov og forskrift om offentlige anskaffelser, konstaterer Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi).

– Regelverket gir det offentlige gode muligheter til å kreve økologisk mat. Nå er det viljen i innkjøps Norge det står på, sier direktør Hans Christian Holte i Difi.

Mangler omtale

Difi har erfart at mange innkjøpere i det offentlige tror at regelverket om offentlige anskaffelser hindrer dem fra å kreve økologisk mat. Temaet er heller ikke spesifikt omtalt i regelverket.

– Vi kan med sikkerhet slå fast at økologisk mat kan regnes som et miljøkrav. Slike krav er allerede godt etablerte i konkurranser om offentlige kontrakter. Vår konklusjon er at innkjøperne dermed har god anledning til å kreve økologiske matvarer, sier Hans Christian Holte.

I fjor startet Difi et prosjekt for å legge til rette for at offentlig etterspørsel gir et vesentlig bidrag til Regjeringens målsetting om 15 prosent økologisk forbruk og produksjon i Norge i 2020. Prosjektet er et oppdrag fra Statens landbruksforvaltning (SLF).

Kan ikke kreve Ø-merket

I Norge viser blant annet Debios Ø-merke at varen virkelig er økologisk. Men selv om innkjøperne kan kreve økologisk mat, er det ikke tillatt å kreve at et produkt skal være Ø-merket. Kravet kan derimot bestå i å oppfylle de krav som stilles for å være berettiget til merket. Hensikten er å sikre at økologiske matvarer utenfor merkeordningen også kan konkurrere om kontrakter.

All økologisk mat som selges i EU/EØS området er produsert i henhold til EUs standard for økologisk landbruk. Økologisk landbruk blir definert som "et produksjonssystem som opprettholder sunne jordsmonn, bærekraftige økosystemer og folks helse".

Videre heter det: «Dette systemet bygger på økologiske prosesser, biologisk mangfold og kretsløp tilpasset lokale forhold, i stedet for å være avhengig av innsatsfaktorer med uheldig effekt. Økologisk landbruk kombinerer tradisjon, innovasjon og vitenskap til gagn for vårt felles miljø og fremmer rettferdighet og livskvalitet for alle.»

	Kvalifikasjons krav (krav til leverandøren)	Krav til ytelsen	Tildelings kriterier	Kontrakts krav
Når er det aktuelt?	Tilstrekkelig antall leverandører som oppfyller kravene	Tilstrekkelig antall leverandører som kan tilby ytelsen	Der få/ingen leverandører kan tilby ytelsen 	Dersom man ønsker en endring i kontrakts perioden
Hva du oppnår			Premierer Fremmer innovasjon	Dersom markedet er umodent

Hva er økologisk mat... juridisk sett?

- Begrepet «økologisk» er rettsbeskyttet for matvarer (økologiforskriften)
- EU-Domstol: Henvise til forskrift og forordning om økologisk produksjon
- Minstekravet for at begrepet «økologisk» benyttes sammen med opplysning om kontrollorgan (kan være kodenavn eller i form av kontrollmerke)

Foto: Kolonihagen

Hva omfattes av mat i det offentlige?

- ▶ Kantiner/servering for brukere av offentlige tjenester, inkl. catering
- ▶ Kantiner for offentlig ansatte
- ▶ Møteromsmat
- ▶ Fukt til fruktkurv, te- og kaffeservering
- ▶ Konferanser og seminarer
- ▶ Bruk av eksterne hoteller og restauranter

Foto: Kolonihagen

Anbefalte krav og kriterier for
miljøvennlige og sosialt ansvarlige
anskaffelser av

mat- og drikkevarer

i offentlig sektor

Versjon 1

03.09.2012

Anbefalte krav og kriterier for
miljøvennlige og sosialt ansvarlige
anskaffelser av

serveringstjenester

i offentlig sektor

Versjon 1

03.09.2012

Krav til ytelsen (teknisk spesifikasjon)

Kvalifikasjons krav (krav til leverandøren)	Krav til ytelsen	Tildelings kriterier	Kontrakts krav
Tilstrekkelig antall leverandører som oppfyller kravene	Tilstrekkelig antall leverandører som kan tilby ytelsen	Der få/ingen leverandører kan tilby ytelsen	Dersom man ønsker en endring i kontrakts perioden
		 Premierer Fremmer innovasjon	Dersom markedet er umodent difi

- Minst X prosent av mat- og drikkevarene som leveres gjennom avtalen, skal være økologisk produsert (i henhold til økologiforskriften (produkter produsert i Norge) eller (EF) 834/2007 (produkter produsert i andre land)), beregnet av {sett inn alternativ, 1, 2 eller 3 ut i fra hva som ønskes}:
- Den totale leveransen
- Definert(e) produktgruppe(r), f.eks. melkeprodukter, kjøtt og grønnsaker
- Liste over spesifikke produkt(er), f.eks. tomater, poteter, oksekjøtt og egg
- Som serveres gjennom avtalen

Krav til ytelsen (teknisk spesifikasjon) -eksempel

Kvalifikasjons krav (krav til leverandøren)	Krav til ytelsen	Tildelings kriterier	Kontrakts krav
Tilstrekkelig antall leverandører som oppfyller kravene	Tilstrekkelig antall leverandører som kan tilby ytelsen	Der få/ingen leverandører kan tilby ytelsen	Dersom man ønsker en endring i kontrakts perioden
		 Premierer Fremmer innovasjon	Dersom markedet er umodent difi

- Minst 30 % av gulrøttene som blir levert gjennom avtalen skal være økologisk produsert i henhold til økologiforskriften (gulrøtter produsert i Norge) eller (EF) 834/2007 (gulrøtter produsert i andre land), beregnet av den totale leveransen
- Difi anbefaler at krav til økologisk mat blir stilt som teknisk spesifikasjon

Dokumentasjonskrav

- Egenerklæring inkludert en beskrivelse av hvordan kravet vil bli oppfylt

Tildelingskriterium

Kvalifikasjons krav (krav til leverandøren)	Krav til ytelsen	Tildelings kriterier	Kontrakts krav
Tilstrekkelig antall leverandører som oppfyller kravene	Tilstrekkelig antall leverandører som kan tilby ytelsen	Der få/ingen leverandører kan tilby ytelsen 	Dersom man ønsker en endring i kontrakts perioden Dersom markedet er umodent
		Premierer Fremmer innovasjon	

- Det vil bli tildelt poeng etter prosentandelen av den totale leveransen/produktgruppen/produkter [*stryk det som ikke passer*], produsert økologisk (i henhold til økologiforskriften (produkter produsert i Norge) eller (EF) 834/2007 (produkter produsert i andre land)), hvor prosentandelen overstiger det minimum som er fastsatt som teknisk spesifikasjon.
- Egenerklæring på den økologiske prosentandelen, inkludert en beskrivelse på hvordan leverandøren kan tilby prosentandelen

Tildelingskriterium eksempel

- Det vil bli tildelt poeng etter prosentandelen av gulrøtter produsert økologisk i henhold til økologiforskriften (gulrøtter produsert i Norge) eller (EF) 834/2007 (gulrøtter produsert i andre land), hvor prosentandelen overstiger 30 % som er fastsatt som teknisk spesifikasjon

Kvalifikasjons krav (krav til leverandøren)	Krav til ytelsen	Tildelings kriterier	Kontrakts krav
Tilstrekkelig antall leverandører som oppfyller kravene	Tilstrekkelig antall leverandører som kan tilby ytelsen	Der få/ingen leverandører kan tilby ytelsen 	Dersom man ønsker en endring i kontrakts perioden Dersom markedet er umodent
		Premierer Fremmer innovasjon	difi

Tildelingskriterium

- Oppdragsgiveren bør minst indikere i kunngjøringen og i konkurransegrunnlaget hvor mange tilleggspoeng som vil bli tildelt for hvert tildelingskriterium. De miljørelaterte bør, til sammen, utgjøre minst 25-30 % av de totalt tilgjengelige poengene

Kvalifikasjonskrav (krav til leverandøren)	Krav til ytelsen	Tildelingskriterier	Kontraktskrav
Tilstrekkelig antall leverandører som oppfyller kravene	Tilstrekkelig antall leverandører som kan tilby ytelsen	Der få/ingen leverandører kan tilby ytelsen	Dersom man ønsker en endring i kontraktsperioden
		 Premierer Fremmer innovasjon	Dersom markedet er umodent difi

Kontraktskrav

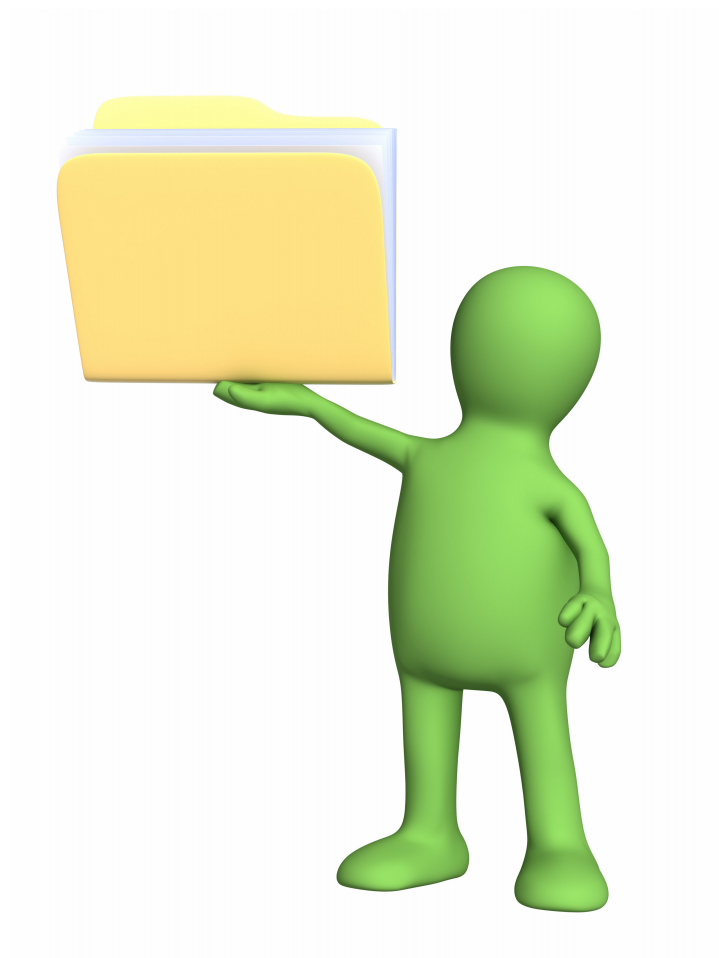

Kvalifikasjonskrav (krav til leverandøren)	Krav til ytelsen	Tildelingskriterier	Kontraktskrav
Tilstrekkelig antall leverandører som oppfyller kravene	Tilstrekkelig antall leverandører som kan tilby ytelsen	Der få/ingen leverandører kan tilby ytelsen	Dersom man ønsker en endring i kontraktsperioden
		 Premierer Fremmer innovasjon	Dersom markedet er umodent

- Innen X måneder/år av kontraktsperioden skal leverandøren levere minst Y prosent økologisk produserte (i henhold til økologiforskriften* (produkter produsert i Norge) eller (EF) 834/2007** (produkter produsert i andre land)), mat- og drikkevarer, beregnet av {sett inn alternativ, 1, 2 eller 3 ut i fra hva som ønskes}:
- Den totale leveransen
- Definert(e) produktgruppe(r), f.eks. melkeprodukter, kjøtt og grønnsaker
- Liste over spesifikke produkt(er), f.eks. tomater, poteter, oksekjøtt og egg

Kontraktskrav dokumentasjon

- Leverandøren skal senest ved kontraktsstart fremlegge en plan for hvordan kontraktskravet vil bli oppfylt.

Kontraktskrav —eksempel

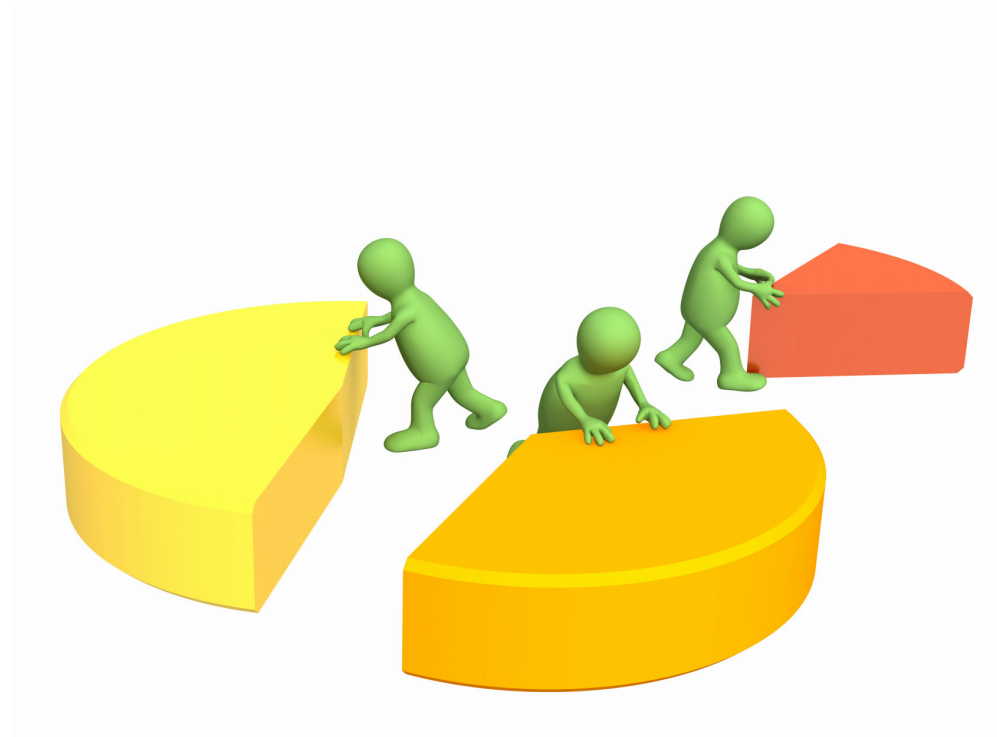

Kvalifikasjons krav (krav til leverandøren)	Krav til ytelsen	Tildelings kriterier	Kontrakts krav
Tilstrekkelig antall leverandører som oppfyller kravene	Tilstrekkelig antall leverandører som kan tilby ytelsen	Der få/ingen leverandører kan tilby ytelsen	Dersom man ønsker en endring i kontrakts perioden
		 Premierer Fremmer innovasjon	Dersom markedet er umodent

- Innen 9 måneder av kontraktperioden skal leverandøren levere minst 50 prosent økologisk produserte (i henhold til økologiforskriften (produsert i Norge) eller (EF) 834/2007 (produsert i andre land) grønnsaker beregnet av den totale leveransen av grønnsaker

Delkontrakter i en og samme konkurranse

- Gir mulighet for leverandører å gi tilbud selv om de ikke kan levere alle produkter/produktgrupper
- Gir mulighet til lokale leverandører
- Fortsatt interessant for de store leverandørene
- Statsråden gått ut med føringer til departementene og dens underliggende etater:

Delkontrakter i en og samme konkurranse

Offentlige etater blir bedt om å hindre at mindre leverandører blir stengt ute fra anbudskonkurranser.

Det offentlige bes løfte frem småbedrifter

ANBUD

ARNFINN MAUREN

NHO er tilfreds med fornyingsministerens initiativ.

- Anbudskonkurranser som i praksis utestenger de mindre leverandørene, kan på sikt medføre at disse forsvinner ut av markedet, mener fornyingsminister Rigmor Aasrud (Ap), som har ansvaret for regelverket knyttet til offentlige anskaffelser.

I et brev til samtlige departe-

menter, med beskjed om å gjøre det kjent i underliggende etater, advarer statsråden om faren for å stenge mindre leverandører ute fra anbudskonkurranser.

Hun oppfordrer den enkelte innkjøper til å få små og mellomstore bedrifter til å delta i konkurranser om offentlige kontrakter.

Reaksjoner

Statsrådens innspill kommer blant annet som følge av at deler av hotellbransjen reagerte kraftig på kravene i en ny hotellavtale for departementene, som ble utlyst i

fjor høst. Departementenes servicesenter, som var ansvarlig for anbudskonkurransen, hadde først stilt krav om at tilbyder skulle ha et landsdekkende tilbud.

Det ekskluderte rundt 800 frittstående hoteller.

Som følge av reaksjonene ble konkurransen avlyst og kriteriene endret.

- Det ble så mye oppstyr den gangen at statsråden nok har hatt behov for å presisere handlingsrommet i anskaffelsesregelverket. Jeg håper derfor de øvrige departementene og etatene tar dette

brevet fra statsråden til følge, sier næringspolitisk direktør Petter H. Brubakk i Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO).

Kan deles opp

Statsråden mener det er det fullt mulig å legge til rette for at også de mindre leverandørene skal kunne gi tilbud. Hun foreslår for eksempel at oppdragsgiver kan dele større kontrakter opp i mindre kontrakter, eller åpne opp for at det kan gis deltilbud.

- Mer bruk av standardkontrakter kan også være med på å stin-

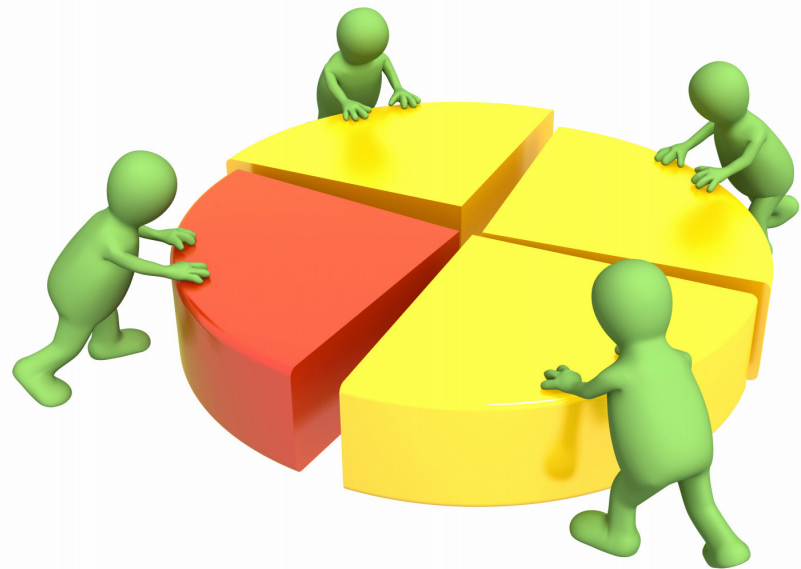

Rigmor Aasrud vil sørge for at småbedrifter ikke stenges ute fra anbudskonkurranser i offentlig sektor. FOTO: OLAV OLSEN

der til deltagelse fra de mindre leverandørene, mener Aasrud. amfinn.maurén@aftenposten.no

Hvordan dele opp?

- ▀ Separate økologiske og konvensjonelle anskaffelser, evt. åpne opp for å kunne gi tilbud på kun en av delene
- ▀ Dele opp geografisk
- ▀ Dele opp etter produktgrupper
- ▀ Dele opp etter produkt for produkt

💡 Innovasjon 🌱 Miljø 🤝 Sosialt ansvar

Anskaffelser

Hva skal du kjøpe?
Anskaffelsesprosessen
Anskaffelsesfaglige temaer

Styring og ledelse

Lederansvar og oppgaver
Analyse og strategi
Internkontroll

Elektronisk handel

Elektronisk handel
Ehandelsplattformen
Elektronisk faktura

Blir du med på studietur til Nederland i desember?

Se selv hvordan de arbeider med
innovative anskaffelser og besøk
relevante prosjekter.

RSS

Revidert veileder til regelverket om offentlige anskaffelser

På grunn av de nye reglene om
håndhevelse, har veilederen
kommet i revidert versjon.

SSA-konferansen 2012

Kom på årets SSA-konferanse onsdag
17. oktober!

Bygg, anlegg og eiendom

Arrangementer

Logg inn samarbeidsrom

[Doffin.no](#)

[OI-nyheter](#)

[Oversikt over anskaffelser.no](#)

Anskaffelser

Hva skal du kjøpe?

Styring og ledelse

Lederansvar og oppgaver

Elektronisk handel

Elektronisk handel

Miljø

Du står her: [anskaffelser.no](#) > Miljø

Hvorfor ta
miljøhensyn?

Hva skal du
kjøpe?

Miljø Steg for Steg

Mer om miljø i
offentlige
anskaffelser

Nå kan du bli en racer på miljøbevisste matanskaffelser

Difi har utarbeidet veiledning for anskaffelser av mat og serveringstjenester. Dokumentene hjelper deg med å stille relevante krav til miljø og sosiale forhold i anskaffelsen din.

[les mer](#)

Aktuelt

[Eco Procura 2012 konferanse i Malmø 19-21.september](#)

[Innkjøp som verktøy til å nå klimamålene](#)

RSS

Tenk nytt - tenk LCC!

Ikke overbevist?

Nå kan du bli en racer på
miljøbevisste
matanskaffelser

Tilbud til deg

- Spørsmål?
- Følg med på *kurs.difi.no* og *anskaffelser.no* for nyheter om verktøy og opplæring

kristin.bredrup@difi.no

